

Cuprins

Capitolul I. Legea fondului funciar nr. 18/1991	1
Secțiunea 1. Dispoziții generale	1
§1. Tipuri de terenuri	1
1.1. Terenuri cu destinație agricolă.....	1
1.2. Terenuri cu destinație forestieră.....	3
1.3. Terenuri aflate permanent sub ape.....	4
1.4. Terenuri din intravilan, aferente localităților urbane și rurale, pe care sunt amplasate construcții, alte amenajări ale localităților, inclusiv terenuri agricole și forestiere	5
1.5. Terenuri cu destinații speciale	6
§2. Deținătorii de terenuri	7
2.1. Titularii dreptului de proprietate ori ai altor drepturi reale asupra terenurilor	7
2.2. Posesorii sau detentorii precari	11
§3. Regimul juridic al terenurilor.....	12
§4. Domeniul public	15
§5. Domeniul privat.....	21
§6. Publicitate	23
Secțiunea a 2-a. Stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor.....	25
§1. Stabilirea dreptului de proprietate.....	25
1.1. Reconstituirea și constituirea dreptului de proprietate	27
1.1.1. Reconstituirea dreptului de proprietate	27
1.1.2. Constituirea dreptului de proprietate.....	31
1.2. Persoane îndreptățite să beneficieze de dispozițiile legii.....	33
1.2.1. Persoane fizice	33
A. Membrii cooperatori care, potrivit legii, fie au adus teren în cooperativa agricolă, fie li s-a preluat teren în orice mod de cooperativă, precum și, în condițiile legii, moștenitorii acestora	33
B. Membrii cooperatori care, după caz, fie au părăsit cooperativa, fie nu locuiesc în localitatea respectivă, precum și moștenitorii acestora	38
C. Persoane fizice care nu au dobândit calitatea de cooperatori, dar ale căror terenuri au trecut, cu sau fără titlu, în patrimoniul cooperativei agricole de producție	40

D. Persoane deținătoare ale titlurilor Cavalier al ordinului „Mihai Viteazul”, „Mihai Viteazul cu Spade”, care au optat și cărora li s-a reconstituit, la data înproprietării, teren arabil, cu excepția celor care l-au înstrăinat.....	42
E. Proprietari particulari ale căror terenuri au fost comasate, în măsura în care nu au preluat în schimb alte terenuri	43
F. Cetățeni români aparținând minorității germane, precum și persoane care au fost deportate sau strămutate și deposedate de terenuri prin acte normative intervenite după anul 1944, dacă terenurile respective se află în patrimoniul fostei C.A.P.	45
1.2.2. Persoane juridice.....	46
A. Unități de cult	46
B. Academia Română, unități și instituții de învățământ cu profil agricol (licee, universități și alte instituții de învățământ superior etc.).....	47
C. Comune, orașe și municipii.....	48
1.3. Suprafața maximă de teren ce poate fi restituită.....	50
§2. Procedura de reconstituire a dreptului de proprietate.....	52
2.1. Cererea de reconstituire	52
2.1.1. Obligativitatea cererii de reconstituire	52
2.1.2. Locul depunerii cererii.....	55
2.1.3. Termenul de sesizare a comisiei locale.....	57
2.1.4. Efectele juridice ale cererii de reconstituire.....	61
A. Efecte juridice generale.....	61
B. Efecte juridice speciale	64
2.2. Valabilitatea mandatului verbal sau tacit pentru cererea de stabilire a dreptului de proprietate.....	65
2.3. Limitele actuale ale reconstituirii dreptului de proprietate.....	67
§3. Dovada dreptului de proprietate.....	68
§4. Dovada calității de membru cooperativ	71
§5. Organele abilitate să aplice dispozițiile legilor funciare	72
5.1. Atribuțiile comisiilor comunale, orașenești sau municipale de fond funciar	72
5.2. Atribuțiile comisiilor județene de fond funciar	77
§6. Dovada calității de moștenitor	79
6.1. Mijloace de probă	79
6.1.1. Certificatul de moștenitor	79
6.1.2. Certificatul de calitate de moștenitor	80
6.1.3. Acte de stare civilă.....	81
6.1.4. Alte mijloace de dovadă	82

6.2. Moștenitorii care pot beneficia de reconstituirea dreptului de proprietate	84
6.3. Situația moștenitorilor care au renunțat la succesiune	91
6.4. Repunerea în termenul de acceptare a moștenirii	95
6.5. Situația moștenitorilor care au fost înzestrați	101
6.6. Emiterea titlului de proprietate	103
§7. Principiul reconstituirii dreptului de proprietate pe fostul amplasament	106
7.1. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul cooperativelor sau moștenitorilor acestora	106
7.2. Principiul reconstituirii dreptului de proprietate pe fostul amplasament	108
7.3. Excepție de la reconstituirea dreptului de proprietate în natură, pe fostul amplasament: suprafețele de teren ocupate de plantații pomicole, viticole, sere, heleșteie, amenajări piscicole, pepiniere, construcții administrative și agrozootehnice, precum și cele necesare bazei furajere aferente capacităților de producție zootehnice existente în cooperativele agricole de producție	113
§8. Cazuri de reconstituire și constituire a dreptului de proprietate	114
8.1. Reconstituirea dreptului de proprietate	114
8.1.1. Obiectul reconstituirii dreptului de proprietate	114
A. Terenuri agricole din extravilan aduse sau preluate, cu sau fără titlu, de cooperativele agricole de producție... ..	114
8.2. Constituirea dreptului de proprietate	115
8.2.1. Persoane îndreptățite să beneficieze de constituire	115
A. Persoane care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de muncă și moștenitorii celor care au decedat ca urmare a participării la lupta pentru victoria Revoluției din decembrie 1989	115
B. Veteranii de război prevăzuți în Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război	117
8.2.2. Obiectul constituirii dreptului de proprietate	117
A. Teren arabil intravilan sau extravilan aflat la dispoziția comisiilor de fond funciar	117
§9. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul comasărilor. Obiectul dreptului de reconstituire	119
9.1. Terenuri care au făcut obiectul unor comasări sau, în cazul imposibilității obiective de restituire a acestora, terenuri stabilite de comisie	119

§10. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul persoanelor deportate sau strămutate din motive politice.....	121
§11. Cazuri de constituire a dreptului de proprietate	122
11.1. Constituirea dreptului de proprietate.....	122
11.1.1. Persoanele care beneficiază de constituirea dreptului de proprietate.....	122
A. Membrii cooperatori activi care nu au adus teren în cooperativa agricolă de producție sau au adus teren în suprafață mai mică de 5000 mp, precum și moștenitorii acestora.....	122
B. Persoane care, neavând calitatea de cooperatori, au lucrat în orice mod ca angajați în cooperativele agricole de producție sau în asociații cooperatiste	124
C. Persoane care au fost deportate și nu au beneficiat de dispozițiile art. 14-16 din Legea nr. 18/1991	130
11.1.2. Obiectul dreptului de constituire a dreptului de proprietate	131
A. Terenuri agricole din extravilan aflate la dispoziția comisiei locale de fond funciar.....	131
11.2. Atribuirea de terenuri în folosință.....	133
11.2.1. Persoane care beneficiază de dreptul de folosință	133
A. Persoane care lucrează ca specialiști în serviciile publice comunale și care nu au în proprietate, ele sau membrii familiilor din care fac parte, teren în localitățile unde lucrează	133
§12. Constituirea dreptului de proprietate în localitățile cu excedent de suprafață agricolă.....	134
§13. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul unităților de cult.....	135
13.1. Unități de cult beneficiare ale reconstituirii dreptului de proprietate.....	135
13.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	137
13.2.1. În zonele cooperativizate	137
A. Terenuri agricole care se aflau în patrimoniul cooperativelor agricole de producție la data intrării în vigoare a Legii nr. 18/1991 și care au aparținut parohiilor, schiturilor sau mănăstirilor	137
13.2.2. În zonele necooperativizate.....	138
A. Terenurile care au aparținut unităților de cult, dacă, la intrarea în vigoare a legii, se aflau în proprietatea	

statului și în administrarea primăriilor și dacă erau libere la data solicitării.....	138
B. Terenuri prevăzute de art. 36 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, în situația în care terenurile care au aparținut unităților de cult nu puteau forma obiectul reconstituirii dreptului de proprietate.....	140
§14. Reconstituirea și constituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor aferente construcțiilor	141
14.1. Subiectele dreptului de reconstituire/constituire a dreptului de proprietate privată.....	141
14.1.1. Beneficiarii dreptului de reconstituire.....	141
A. Membrii cooperatori sau succesorii acestora, proprietari ai caselor de locuit și ai anexelor gospodărești, care sunt amplasate pe terenuri ce le-au aparținut anterior cooperativizării agriculturii	141
14.1.2. Beneficiarii dreptului de constituire.....	143
A. Proprietarii caselor de locuit și anexelor gospodărești edificate pe loturile atribuite, potrivit legii, de către cooperativele agricole de producție	143
B. Dobânditorii construcțiilor prin acte de înstrăinare, încheiate cu foștii membri cooperatori.....	144
14.2. Obiectul dreptului de reconstituire/constituire a dreptului de proprietate	146
14.2.1. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	146
A. Teren intravilan, aferent casei de locuit și anexelor gospodărești, precum și curtea și grădina din jurul acestora.....	146
14.2.2. Obiectul dreptului de constituire a dreptului de proprietate.....	149
A. Terenuri agricole aferente terenurilor atribuite de cooperativele agricole, potrivit legii, operatorilor sau altor persoane îndreptățite, pentru construcția de locuințe și anexe gospodărești, pe care le-au edificat ..	149
B. Terenuri agricole care au aparținut fostului membru cooperativ și care au format, în mod real, obiectul convenției de înstrăinare.....	151
14.2.3. Întinderea dreptului de proprietate	153
A. Întinderea dreptului de proprietate în cazul în care beneficiarii reconstituirii sunt membrii cooperatori sau succesorii acestora, proprietari ai caselor de locuit și ai	

anexelor gospodărești care au fost edificate pe terenuri ce le-au aparținut anterior cooperativizării agricole.....	153
B. Întinderea dreptului de proprietate în cazul în care beneficiarii constituirii dreptului de proprietate sunt persoanele care și-au edificat case de locuit și anexe gospodărești pe loturile atribuite de cooperativele agricole de producție	154
14.3. Excluderea de la constituirea dreptului de proprietate în beneficiul membrilor cooperatori sau a moștenitorilor acestora a terenurilor care au fost atribuite membrilor cooperatori cu titlu de lot în folosință	156
§15. Constituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor atribuite de cooperativele agricole de producție pentru construcția de locuințe	159
15.1. Subiectele dreptului de constituire a dreptului de proprietate	159
15.1.1. Fostii membri cooperatori sau moștenitorii acestora	159
15.1.2. Alte persoane îndreptățite sau moștenitorii acestora	161
15.2. Obiectul dreptului de constituire a dreptului de proprietate	162
15.2.1. Terenuri care au fost atribuite de cooperativele agricole de producție pentru construcția de locuințe.....	162
15.3. Compensarea foștilor proprietari ai terenurilor care formează obiectul dreptului de constituire a dreptului de proprietate.....	167
§16. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra loturilor în folosință	168
16.1. Persoane care beneficiază de reconstituirea dreptului de proprietate.....	168
16.1.1. Fostii proprietari sau moștenitorii acestora	168
16.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	170
16.2.1. Terenuri ce au constituit grădinile din intravilan ale foștilor proprietari și care au fost atribuite cu titlu de lot în folosință foștilor membri cooperatori	170
16.3. Despăgubirea constructorului	172
16.3.1. Domeniu de aplicare	172
A. Persoane care au primit loturi în folosință de la cooperativele agricole de producție și pe care au	

efectuat investiții (lucrări destinate exploatării agricole a terenului) ce nu pot fi ridicate	172
§17. Punerea în posesie.....	176
17.1. Principiul privind punerea în posesie pe vechiul amplasament	176
17.2. Competența de a dispune punerea în posesie.....	179
17.3. Sancționarea refuzului comisiilor locale sau județene de fond funciar de a realiza punerea în posesie.....	182
17.4. Eliberarea titlurilor de proprietate în cazul prevăzut de art. 27 alin. (2 ¹) din Legea nr. 18/1991	185
17.4.1. Proprietarii sau moștenitorii acestora care nu s-au înscris în cooperativa agricolă de producție, nu au predat sau nu li s-au preluat la stat terenurile prin acte translative de proprietate.....	185
17.5. Restabilirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor aflate în exploatarea societăților agricole și a altor forme de asociere în agricultură	187
§18. Lichidarea cooperativelor agricole de producție.....	188
18.1. Regimul juridic al activelor imobiliare și mobiliare ce au aparținut fostelor cooperative agricole de producție	188
18.1.1. Bunuri imobile și mobile care formează obiect al aportului social la asociațiile de tip privat, cu personalitate juridică.....	188
A. Construcții agrozootehnice, ateliere de industrie mică, utilaje și alte asemenea mijloace fixe ce au aparținut cooperativei de producție desființate, precum și terenurile de sub acestea, ca și cele necesare utilizării lor normale, plantații de vii și pomi și animale	188
18.1.2. Drepturile foștilor membri cooperatori care devin, pe baza opțiunii lor, membri ai asociației de tip privat	189
A. Cota valorică din capitalul social, proporțional cu suprafața de teren preluată în orice mod de cooperativă și cu volumul muncii prestate	189
18.1.3. Drepturile foștilor membri cooperatori care nu doresc să devină membri asociați	192
A. Drept de creanță proporțional cotei valorice care li se cuvine din patrimoniul cooperativei, dacă nu au fost acoperite prin alte modalități.....	192
18.1.4. Regimul juridic al activelor mobiliare și imobiliare dacă nu s-a constituit o asociație de tip privat cu personalitate juridică.....	195

18.2. Interdicția demolării construcțiilor agrozootehnice, a atelierelor de întreținere, a instalațiilor și a anexelor gospodărești și de industrie mică, ce au aparținut cooperativei de producție desființate	198
18.3. Regimul juridic al construcțiilor afectate unei utilizări sociale sau culturale.....	200
§19. Reorganizarea fostelor asociații intercooperatiste sau de stat și cooperatiste de orice fel	202
§20. Regimul juridic al terenurilor care provin din fostele izlazuri comunale.....	203
§21. Regimul juridic al lucrărilor de îmbunătățiri funciare.....	204
21.1. Lucrările de îmbunătățiri funciare care se află pe terenurile primite, inclusiv zonele de protecție aferente, trec în proprietatea unităților specializate de exploatare a unor astfel de lucrări, în condițiile legii	204
Secțiunea a 3-a. Dispoziții privind terenurile proprietate de stat și unele prevederi speciale.....	206
§1. Terenuri proprietate de stat.....	206
§2. Terenuri proprietate de stat exceptate de la reconstituirea sau constituirea dreptului de proprietate	208
2.1. Terenuri proprietate de stat, administrate de institutele și stațiunile de cercetări științifice, agricole și silvice, destinate cercetării și producerii de semințe și material săditor din categorii biologice superioare și a animalelor de rasă, precum și din administrarea Institutului pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor de Plante de Cultură și a centrelor sale teritoriale	208
2.2. Terenuri proprietate de stat folosite, la data intrării în vigoare a Legii fondului funciar, de unitățile de învățământ cu profil agricol sau silvic.....	211
§3. Transformarea dreptului de folosință în drept de proprietate	212
3.1. Trecerea terenurilor în proprietatea comunelor, orașelor, municipiilor.....	212
3.2. Constituirea dreptului de proprietate în cazul prevăzut de art. 36 alin. (2) din Legea nr. 18/1991.....	214
3.2.1. Constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor intravilane proprietate de stat sau unităților administrativ-teritoriale, atribuite, potrivit legii, în folosință veșnică sau în folosință pe durata existenței construcției, în vederea construirii de locuințe proprietate personală.....	214
3.2.2. Constituirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor intravilane proprietate de stat sau unităților	

administrativ-teritoriale, atribuite, potrivit legii, în folosință veșnică sau în folosință pe durata existenței construcției, cu ocazia cumpărării de la stat a unor asemenea locuințe	217
3.3. Constituirea dreptului de proprietate în cazul prevăzut de art. 36 alin. (3) din Legea nr. 18/1991.....	222
3.3.1. Obiectul dreptului de constituire a dreptului de proprietate	222
A. Terenuri atribuite în folosință pe durata existenței construcțiilor dobânditorilor acestora, ca efect al preluării terenurilor aferente construcțiilor, în condițiile dispozițiilor art. 30 din Legea nr. 58/1974 cu privire la sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale	222
3.3.2. Întinderea suprafeței de teren ce poate forma obiectul constituirii dreptului de proprietate	234
3.4. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul prevăzut de art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991	249
3.4.1. Beneficiarii dreptului de reconstituire.....	249
A. Fostii proprietari ai terenurilor din intravilan sau moștenitorii acestora.....	249
3.4.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	251
A. Terenuri din intravilanul localităților, libere de construcții, neafectate de lucrări de investiții, aprobate, potrivit legii, preluate cu titlu valabil de către stat sau unitățile destinatoare, prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și a altor acte normative speciale și care se află în administrarea consiliilor locale.....	251
3.5. Procedura de stabilire a dreptului de proprietate	263
3.5.1. Cerere de constituire sau de reconstituire a dreptului de proprietate	263
A. Termen de formulare	263
B. Competența de soluționare	265
3.5.2. Natura juridică a propunerilor primăriilor și a ordinului prefectului	269
§4. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor care au trecut în proprietatea statutului în baza unor legi speciale și care se află în administrarea unităților agricole de stat	273
4.1. Titularii dreptului de reconstituire	273
4.1.1. Proprietarii terenurilor agricole care au trecut în proprietatea statutului în baza unor legi speciale, altele	

decât cele de expropriere, și care se află în administrarea unităților agricole de stat ori moștenitorii acestora	273
4.2. Procedura de reconstituire a dreptului de proprietate.....	275
4.3. Persoane exceptate de la reconstituirea dreptului de proprietate	277
4.3.1. Persoane ale căror terenuri au trecut în proprietatea statului în baza unor legi de expropriere.....	277
4.3.2. Persoane ale căror terenuri au fost confiscate ca urmare a unei condamnări penale, cu excepția celor condamnate pentru infracțiuni de natură politică.....	279
§5. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul persoanelor cărora li s-a stabilit calitatea de acționar.....	280
5.1. Persoane beneficiare ale dreptului de reconstituire.....	280
5.1.1. Persoane cărora li s-a stabilit calitatea de acționar în temeiul art. 37 din Legea nr. 18/1991.....	280
5.1.2. Persoane cărora li s-au stabilit drepturi la instituttele și stațiunile de cercetare agricolă și la regiile autonome cu profil agricol, potrivit Legii nr. 46/1992	281
5.1.3. Persoane care au calitatea de locatori, potrivit art. 25 din Legea nr. 16/1994.....	284
5.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	285
5.2.1. Diferența de teren dintre suprafața de 10 ha, în echivalent arabil, și suprafața deținută în proprietate, dar fără a se depăși suprafața de 50 ha.....	285
5.2.2. Terenuri pentru care s-a stabilit calitatea de acționar în limita suprafeței de până la 10 ha în echivalent arabil, dacă în urma aplicării coeficientului de echivalare prevăzut în Regulamentul aprobat prin H.G. nr. 131/1991, suprafața de teren putea depăși, ca echivalență, 10 ha teren arabil.....	286
§6. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor expropriate	287
6.1. Titularii dreptului de reconstituire	287
6.1.1. Foștii proprietari ale căror terenuri agricole au fost trecute în proprietatea statului în baza Decretului nr. 83/1949 și a altor acte normative de expropriere, precum și moștenitorii acestora	287
6.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	288
6.2.1. Terenuri agricole care au intrat în proprietatea statului în temeiul Decretului nr. 83/1949 sau al altor acte normative de expropriere.....	288

§7. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole intrate în proprietatea statului.....	289
7.1. Persoane care beneficiază de reconstituirea dreptului de proprietate	289
7.1.1. Fostii proprietari ai terenurilor agricole preluate de către stat sau moștenitorii acestora.....	289
7.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	291
7.2.1. Terenuri agricole (intravilane și extravilane) preluate de stat, aflate în administrarea primăriilor la data intrării în vigoare a legii și care nu sunt afectate de construcții sau amenajări de interes public.....	291
§8. Constituirea dreptului de proprietate.....	293
8.1. Persoane care beneficiază de constituirea dreptului de proprietate.....	293
8.1.1. Persoane ale căror terenuri agricole se află în proprietatea statului ca urmare a unor legi speciale, altele decât cele de expropriere, și sunt administrate de unitățile agricole de stat, dacă acestea nu au optat pentru calitatea de acționar, iar în localitatea respectivă este deficit de teren și nu li se poate atribui suprafața minimă prevăzută de lege.....	293
8.2. Obiectul dreptului de constituire a dreptului de proprietate	295
8.2.1. Terenuri agricole din domeniul privat al statului, care se află la dispoziția comisiilor locale de fond funciar.....	295
§9. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor preluate de către stat de la unitățile administrativ-teritoriale	296
9.1. Titularii dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	296
9.1.1. Unități administrativ-teritoriale care au avut în proprietate terenuri folosite ca izlazuri comunale și care au fost preluate de stat	296
9.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	298
9.2.1. Terenuri provenite din fostele izlazuri comunale, preluate de către stat de la unitățile administrativ-teritoriale și transmise unităților de stat	298
9.3. Excepții de la reconstituirea dreptului de proprietate în natură.....	300
9.3.1. Terenuri ocupate de vii, pomi, seminceri, furajeri, heleștee, lacuri, terenuri destinate producerii de legume,	

fructe ori alte materii prime pentru fabricile de conserve, orezării și câmpuri experimentale destinate cercetării.....	300
§10. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere	301
10.1. Titularii dreptului de reconstituire	301
10.1.1. Persoane fizice ale căror terenuri cu vegetație forestieră au trecut în proprietatea statului.....	301
10.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	303
10.2.1. Terenuri forestiere care, potrivit legii, sunt constituite din terenuri cu vegetație forestieră, păduri, zăvoaie, tufişuri, păşuni, fânețe împădurite	303
§11. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul foştilor composesori, foştilor moşneni sau răzeşi ori al moştenitorilor acestora.....	304
11.1. Titularii dreptului de reconstituire	304
11.1.1. Foştii composesori, moşneni, răzeşi sau moştenitorii acestora.....	304
11.2. Obiectul dreptului de reconstituire.....	305
11.2.1. Terenuri forestiere care au fost preluate de stat, în temeiul unor acte normative speciale, de la foştii composesori, moşneni sau răzeşi.....	305
§12. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor cu vegetație forestieră care au aparținut unităților de cult.....	307
12.1. Titularii dreptului de reconstituire	307
12.1.1. Parohii, schituri, mănăstiri	307
12.1.2. Comune, orașe, municipii	308
12.1.3. Instituții de învățământ	309
§13. Excluderea de la reconstituirea dreptului de proprietate a cetățenilor români cu domiciliul în străinătate	309
Secțiunea a 4-a. Dispoziții procedurale.....	313
§1. Competența comisiei județene	313
1.1. Contestații formulate împotriva măsurilor comisiilor de fond funciar.....	313
1.1.1. Obiectul contestațiilor	313
A. Propunerile comisiilor locale de fond funciar de validare sau de invalidare a cererilor de stabilire a dreptului de proprietate	313
1.1.2. Termenul de introducere a contestațiilor.....	317
1.1.3. Procedura de soluționare a contestațiilor	318
1.1.4. Hotărârea comisiei județene de soluționare a contestațiilor.....	319

1.1.5. Calea de atac ce poate fi exercitată împotriva hotărârii comisiei județene.....	320
1.2. Hotărârea comisiei județene de validare sau invalidare a măsurilor stabilite de comisiile locale de fond funciar.....	321
§2. Calitatea procesuală a comisiilor de fond funciar.....	323
2.1. Calitatea procesuală activă a comisiilor de fond funciar.....	323
2.2. Calitatea procesuală pasivă a comisiilor de fond funciar.....	324
2.3. Obligarea comisiilor de fond funciar la plata cheltuielilor de judecată.....	325
§3. Procedura plângerii.....	327
3.1. Competența de soluționare a plângerii.....	327
3.1.1. Competența materială.....	327
3.1.2. Competența teritorială.....	330
3.2. Obiectul plângerii.....	332
3.3. Condiții generale de introducere a plângerii.....	336
3.3.1. Calitate procesuală activă.....	336
3.3.2. Calitate procesuală pasivă.....	338
3.3.3. Existența unui interes legitim.....	339
3.4. Condiții speciale.....	340
3.4.1. Obligativitatea îndeplinirii procedurii prealabile a contestației.....	340
3.5. Termenul de introducere a plângerii.....	343
3.6. Participarea terților în cauzele privind plângeri în domeniul fondului funciar.....	345
§4. Cazuri suplimentare în care poate fi folosită procedura plângerii.....	348
4.1. Obiectul plângerii.....	348
4.1.1. Ordinul prefectului sau orice alt act administrativ al unui organ administrativ care a refuzat atribuirea terenului sau propunerile de atribuire.....	348
4.2. Termenul de introducere a plângerii.....	350
§5. Anularea sau modificarea propriei hotărâri a comisiei de fond funciar.....	351
§6. Contestarea măsurilor de punere în aplicare a art. 37 din Legea nr. 18/1991.....	353
6.1. Obiectul plângerii.....	353
6.1.1. Măsuri de aplicare a art. 37 din Legea nr. 18/1991 privind stabilirea dreptului de a primi acțiuni în unitățile agricole de stat, reorganizate în societăți comerciale în baza Legii nr. 15/1990.....	353
§7. Procedura de soluționare a plângerii.....	355
§8. Căi de atac.....	357

§9. Mijloace de apărare contra încălcării dreptului de proprietate al statului sau al unităților administrativ-teritoriale	358
§10. Principiul relativității efectelor hotărârilor comisiilor de fond funciar	359
§11. Procedura de soluționare a acțiunilor în constatarea nulității	361
§12. Plângere împotriva refuzului de punere în posesie	363
12.1. Obiectul plângerii	363
12.2. Hotărârea judecătorească	368
12.3. Daune cominatorii	370
§13. Schimbul de terenuri	375
§14. Titlul de proprietate	377

Capitolul al II-lea. Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991	387
§1. Aplicarea legii civile în timp	387
§2. Cazuri de nulitate absolută	388
2.1. Modalități de valorificare a cazurilor de nulitate	388
2.1.1. Pe cale de acțiune	388
2.1.2. Pe calea cererii reconvenționale	390
2.1.3. Pe cale de excepție	394
§3. Obiectul acțiunii în constatarea nulității absolute	397
3.1. Acte de constituire sau de reconstituire a dreptului de proprietate	397
3.2. Transferuri de terenuri	399
3.3. Acte de vânzare-cumpărare privind construcțiile afectate unei utilizări sociale sau culturale	400
§4. Condiții de exercițiu al acțiunii	402
4.1. Calitatea procesuală activă și pasivă	402
4.1.1. Calitate procesuală activă	402
4.1.2. Calitate procesuala pasivă	406
4.2. Capacitatea procesuală	408
4.3. Existența unui interes legitim	410
§5. Competența	414
5.1. Competența materială	414
5.2. Competența teritorială	415
§6. Cazuri de nulitate prevăzute de lege	416
6.1. Acte de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate în favoarea persoanelor care nu erau îndreptățite, potrivit legii, la astfel de reconstituiri sau constituirii	416
6.2. Acte de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole aflate în domeniul public sau privat	

al statului ori în domeniul public al comunelor, orașelor sau municipiilor	425
6.3. Acte de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate în intravilanul localităților, pe terenurile revendicate de foștii proprietari, cu excepția celor atribuite conform art. 24 din Legea nr. 18/1991, republicată.....	427
6.4. Acte de constituire a dreptului de proprietate pe terenurile agricole constituite ca izlaz comunal.....	428
6.5. Acte de constituire a dreptului de proprietate în condițiile art. 21 din Legea nr. 18/1991, republicată, în localitățile în care s-a aplicat cota de reducere prevăzută de lege.....	429
6.6. Acte de vânzare-cumpărare privind construcțiile afectate unei utilizări sociale sau culturale: case de locuit, creșe, grădinițe, cantine, cămine culturale, sedii și alte asemenea, care au aparținut cooperativelor agricole de producție, cu încălcarea dispozițiilor imperative prevăzute de art. 29 din Legea nr. 18/1991, republicată	430
§7. Repunerea în termen	432
7.1. Domeniu de aplicare	432
7.1.1. Persoane care nu au depus cereri în termenul prevăzut de Legea nr. 18/1991 ori aceste cereri s-au pierdut sau cu privire la care nu au primit niciun răspuns, care se pot adresa cu o nouă cerere de reconstituire comisiilor comunale, orașenești sau municipale.....	432
7.2. Corelația art. II și art. IV din Legea nr. 169/1997.....	434

Capitolul al III-lea. Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului

funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997.....	439
§1. Domeniul de aplicare.....	439
1.1. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997	439
§2. Principiul reconstituirii dreptului de proprietate pe fostul amplasament	441
2.1. Reconstituirea dreptului de proprietate pe fostul amplasament	441
2.2. Excepții de la reconstituirea dreptului de proprietate pe fostul amplasament	444
2.2.1. Excepții de aplicare generală	444

A. Existența unor atribuiri legale a terenurilor solicitate de către foștii proprietari către terțe persoane	444
2.2.2. Excepții a căror aplicare este extinsă la anumite ipoteze.....	446
A. Terenuri agricole din extravilanul localităților, foste proprietăți ale persoanelor fizice și juridice, care au trecut în proprietatea statului și pe care se găsesc incluse diverse amenajări hidrotehnice, de hidroameliorații sau de altă natură [Legea nr. 1/2000, art. 4 alin. (1)].....	446
B. Terenuri agricole ale foștilor proprietari – persoane fizice – pe care se află bazine piscicole naturale și bazine piscicole amenajate ori sunt amenajate sere sau plantații de hamei (art. 4 ¹ din Legea nr. 1/2000).....	447
C. Terenuri agricole pe care se află vegetație forestieră din fondul forestier național (art. 29 ¹ din Legea nr. 1/2000)	450
2.3. Valabilitatea actelor de reconstituire sau de constituire a dreptului de proprietate emise în baza Legii nr. 18/1991.....	451
§3. Terenuri care fac obiectul reconstituirii dreptului de proprietate	453
3.1. Terenuri agricole.....	453
3.1.1. Terenuri agricole aflate sau rămase la dispoziția comisiilor locale de fond funciar și care s-au găsit, la 1 ianuarie 1990, în patrimoniul fostelor cooperative agricole de producție.....	453
A. Terenuri agricole intravilane și extravilane aduse în cooperativă de către membrii cooperatori [art. 11 alin. (3) din Legea nr. 18/1991].....	453
B. Terenuri agricole din intravilan și/sau extravilan, după caz, preluate fără niciun titlu juridic sau în orice alt mod de la membrii cooperatori, fie de la orice altă persoană străină de cooperativă [art. 11 alin. (2), art. 15 alin (1)-(3), art. 16, art. 17, art. 18 alin. (1) și art. 33 din Legea nr. 18/1991].....	454
C. Terenuri agricole extravilane, proprietate de stat, aflate, la data intrării în vigoare a Legii fondului funciar, în folosința sau exploatarea unei cooperative [art. 18 alin. (2) și art. 31 alin. (1) din Legea nr. 18/1991].....	455
3.1.2. Terenuri agricole proprietate privată a statului, aflate în administrarea consiliilor locale și care au rămas disponibile [art. 41 alin (1) din Legea nr. 18/1991].....	456

A. Terenuri intravilane, proprietate de stat, aflate, la data intrării în vigoare a Legii fondului funciar, în administrarea consiliilor locale [art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991].....	456
3.1.3. Terenuri agricole proprietate privată a statului care se găsesc, în prezent, în patrimoniul fostelor unități de stat, reorganizate, potrivit legii, ca societăți comerciale, societăți naționale ori regii autonome cu profil agricol sau, după caz, aflate în administrarea unor institute, stațiuni de cercetare și producție agricolă ori a unor unități de învățământ cu profil agricol [art. 35 alin. (2) și (3), art. 37 alin. (1), art. 38, art. 39 și art. 44 din Legea nr. 18/1991]	460
A. Terenuri trecute în proprietate privată a statului ca efect al unor legi speciale, altele decât cele de expropriere [art. 37 alin. (1) și art. 38 din Legea nr. 18/1991].....	465
B. Terenuri trecute în proprietate privată a statului în temeiul Decretului nr. 83/1949, precum și al oricăror acte normative de expropriere [art. 39 din Legea nr. 18/1991, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 1/2000].....	468
C. Terenuri provenite din fostele izlazuri comunale, transmise fostelor unități de stat și care, în prezent, sunt folosite ca pășuni, fânețe și arabil [art. 44 alin. (1) teza I din Legea nr. 18/1991]	469
D. Terenuri intrate în componența fostelor cooperative agricole de producție și care, în urma unor comasări, au trecut în patrimoniul societăților comerciale cu capital de stat (art. 37 din Legea nr. 1/2000)	470
3.1.4. Excepții de la reconstituirea dreptului de proprietate	471
A. Terenuri proprietate publică de stat sau a unităților administrativ-teritoriale [art. 5 coroborat cu art. 4 alin. (4) și art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 18/1991]	471
B. Terenuri din extravilan, foste proprietăți ale persoanelor fizice, care au intrat în proprietatea statului și pe care se găsesc instalații hidrotehnice, hidroelectrice sau de hidroameliorații, pe care se desfășară activități miniere de exploatare sau operațiuni petroliere de dezvoltare-explorare și exploatare	473
3.2. Terenuri forestiere	474
3.2.1. Terenuri care au aparținut foștilor proprietari – persoane fizice – în limita suprafețelor pe care le-au avut	

în proprietate [art. 45 din Legea nr. 18/1991, art. 24 alin. (1) din Legea nr. 1/2000]	474
3.2.2. Terenuri care au aparținut fostelor posesorilor, pădurile grănicerești, precum și cele care au fost exploatate în devălmășie de către foștii moșneni sau răzeși în cadrul obștilor divizate, în limitele suprafețelor rezultate din actele de proprietate (art. 46 din Legea nr. 18/1991, art. 26 din Legea nr. 1/2000).....	477
3.2.3. Terenuri care au aparținut unităților de cult, legal constituite, în limita suprafețelor pe care le-au avut în proprietate [art. 47 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, art. 29 din Legea nr. 1/2000].....	478
3.2.4. Terenuri care au aparținut unităților și instituțiilor de învățământ cu profil agricol sau silvic, în limita suprafețelor pe care le-au avut în proprietate [art. 47 alin. (1) din Legea nr. 18/1991, art. 29 alin. (1) și (3 ²) din Legea nr. 1/2000].....	479
3.2.5. Terenuri care au aparținut comunelor, orașelor și municipiilor, în limita suprafețelor pe care le-au avut în proprietate, astfel cum rezultă din actele care le atestă această calitate [art. 29 alin. (4)-(5) din Legea nr. 1/2000, art. 47 alin. (3) din Legea nr. 18/1991].....	480
3.2.6. Suprafața maximă care poate face obiectul reconstituirii dreptului de proprietate în cazul terenurilor preluate de către cooperativa agricolă de producție	483
3.2.7. Reconstituirea dreptului de proprietate pe alt amplasament în situația în care în localitate nu există suficient teren agricol pentru satisfacerea tuturor cererilor formulate	486
§4. Acordarea de despăgubiri în cazul imposibilității de reconstituire în natură a dreptului de proprietate	487
§5. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor pe care s-au efectuat investiții.....	488
5.1. Excepție de la reconstituirea dreptului de proprietate în natură pe fostul amplasament, prevăzută de art. 4 alin. (1) din Legea nr. 1/2000	488
5.1.1. Terenuri din extravilanul localităților, foste proprietăți ale persoanelor fizice și juridice care au trecut în proprietatea statului și pe care se găsesc instalații hidrotehnice, hidroelectrice sau de hidroameliorații, pe care se desfășoară activități miniere de exploatare sau operațiuni petroliere de dezvoltare, explorare și exploatare	488

5.2. Reconstituirea dreptului de proprietate prevăzută de art. 4 alin. (2) din Legea nr. 1/2000.....	489
5.2.1. Terenurile foștilor proprietari persoane fizice sau juridice, inclusiv cooperative piscicole sau alte forme asociative prevăzute de lege, pe care s-au aflat, la data deposedării, amenajări piscicole, sere sau plantații de hamei, duzi, plantații viticole sau pomicole și care, în prezent, sunt în proprietatea statului	489
§6. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul persoanelor cărora li s-a aplicat cota de reducere.....	490
6.1. Beneficiarii dreptului de reconstituire.....	490
6.1.1. Persoane care au beneficiat de reconstituirea dreptului de proprietate în limita suprafeței de 10 ha teren de familie și cărora li s-a aplicat cota de reducere prevăzută de art. 14 alin. (3) din Legea nr. 18/1991, dacă reducerea a fost mai mare de 5%.....	490
6.2. Obiectul dreptului de reconstituire.....	492
6.2.1. Terenuri care au format obiectul cotei de reducere la momentul reconstituirii dreptului de proprietate.....	492
§7. Dovada dreptului de proprietate.....	495
7.1. Forța probatorie a actelor primare privind dreptul de proprietate	495
7.2. Forța probatorie a consemnărilor efectuate în registrele agricole	500
7.3. Forța probatorie a cererilor de înscriere în cooperativa agricolă de producție.....	503
7.4. Forța probatorie a documentelor existente la arhivele statului.....	504
7.5. Proba testimonială	507
7.6. Existența concursului între persoana care a fost împroprietărită și persoana căreia i-a fost preluat terenul	509
§8. Titlul de proprietate suplimentar.....	512
§9. Retrocedarea terenurilor agricole.....	514
9.1. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor proprietate de stat administrate de institutele, centrele și stațiunile de cercetare	514
9.1.1. Persoane care beneficiază de reconstituirea dreptului de proprietate în cazul prevăzut de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1/2000.....	514
A. Foștii proprietari ale căror terenuri au fost preluate de stat sau moștenitorii acestora	514

9.1.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	515
A. Terenuri agricole preluate de stat și care, la data intrării în vigoare a Legii nr. 247/2005, erau administrate de institutele, centrele și stațiunile de cercetare, destinate cercetării și producerii de semințe, de material săditor din categorii biologice superioare și de animale de rasă, de unitățile de învățământ cu profil agricol sau silvic.....	515
§10. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul terenurilor deținute de institutele și stațiunile de cercetare.....	518
10.1. Persoane care beneficiază de reconstituirea dreptului de proprietate	518
10.1.1. Persoane fizice care, inițial, au beneficiat de reconstituirea dreptului de proprietate sub formă de acțiuni și cărora urmează să li se reconstituie dreptul de proprietate în natură.....	518
10.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	519
10.2.1. Terenuri din proprietatea privată a statului	519
§11. Domeniul public al statului.....	520
11.1. Excepții de la reconstituirea dreptului de proprietate....	520
11.1.1. Terenuri care au rezultat ca urmare a îndiguirilor, desecărilor și altor lucrări de îmbunătățiri funciare	520
11.1.2. Terenuri ale fermelor de stat, existente la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/1945	521
§12. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole în cazul unităților de cult.....	524
12.1. Reconstituirea dreptului de proprietate	524
12.1.1. Persoane care beneficiază de reconstituirea dreptului de proprietate.....	524
§13. Retrocedarea terenurilor forestiere.....	525
13.1. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere	525
13.1.1. Titularii dreptului de reconstituire	525
A. Persoane fizice sau juridice care au avut în proprietate terenuri forestiere sau moștenitorii acestora	525
13.1.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	527
A. Terenuri cu destinație forestieră, cuprinse în amenajamente silvice, precum și terenuri cu destinație agricolă acoperite cu vegetație forestieră: pășuni împădurite, tufărișuri, zăvoaie etc.....	527

§14. Punerea în posesie asupra terenurilor forestiere.....	530
§15. Reconstituirea dreptului de proprietate în cazul formelor asociative	531
15.1. Titularii dreptului de reconstituire	531
15.1.1. Forme asociative	531
15.1.2. Obști de moșneni în devălmășie.....	532
15.1.3. Obști de răzeși nedivizate	533
15.1.4. Composesorate.....	535
15.1.5. Titulari ai pădurilor grănicerești sau ai pădurilor urbariale.....	536
15.2. Obiectul dreptului de reconstituire a dreptului de proprietate	537
15.2.1. Terenuri cu vegetație forestieră, pășuni și fânețe care au aparținut foștilor membri ai formelor asociative și care au fost preluate de stat	537
§16. Administrarea și exploatarea terenurilor forestiere prevăzute de art. 26 din Legea nr. 1/2000.....	539
§17. Acordarea personalității juridice fostelor forme asociative	540
§18. Reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor forestiere în cazul unităților de cult	542
§19. Schimbarea categoriei de folosință a terenurilor revendicate.....	544